

Za priču o vinu - piću Bogova, neizbežno je vršačko vinogorje imajući u vidu viševekovnu vinsku tradiciju ovoga kraja. Vršačko vinogorje se nalazi u severoistočnom delu Južnobanatskog rejona, na obroncima Vršačkih planina. Obuhvata Vršac, Veliko Središte, Guduricu, Markovac, Malo Središte, Mesić, Jablanku, Sočicu I, Sočicu II, Kuštilj, Vojvodince i Stražu.

Otku(a)d vinova loza u Vršcu

Legenda kaže da je loza u Vršcu izrasla iz štapa Svetog Save, koji je u ove krajeve doneo Arsenije „Sremac“ Bogdanović, graditelj banatskog manastira Mesić (1225), potonji naslednik Sv. Save na tronu srpskih arhiepiskopa, mada su arheološki nalazi potvrdili njeno prisustvo od najranijih vremena. Rimljani na ovom prostoru nisu podizali gradove i utvrđenja već vinograde, prepoznajući potencijal mikroklimata podno Vršačkih planina. Grčki istoričar Herodot je pisao o ondašnjim stanovnicima da su sve između sebe delili, konje i kuće, žene i zlato, jedino su mač i krčag sa vinom ljubomorno čuvali za sebe.

Prvi pisani trag o prodaji vina sa ovog područja datira iz 1494. godine, kada je prodato bure na dvoru mađarskog kralja Ladislava II za 10,5 zlatnih forinti. Postoje špekulacije da su krstaši, po povratku iz svojih pohoda, prolazeći kroz ove krajeve u svoje zemlje odneli i lozu sa ovih terena, da bi je pola veka kasnije, početkom XVIII veka, prilikom velike kolonizacije Banata pod vladavinom Marije Terezije (1740-1780), vratili u njenu postojbinu jer je „tu kod kuće, najbolje rađala i najbolje vino davala“. Razvoj vinogradarstva u ovom delu počinje oslobođanjem ovih krajeva od Osmanlija pod vođstvom Eugena Savojskog 1717. godine. Osim klimatskih uslova i povoljne konfiguracije terena, veliki uticaj na razvoj imala je i kolonizacija stanovništva iz vinogradarskih krajeva zapadne Evrope, Francuske, Nemačke, Austrije i Češke, i mere koje je tadašnja vlast preduzimala u cilju zaštite vinogradarstva u Banatu. Jedna od najznačajnijih bila je zabrana uvoza vina na ovo područje.

Drugu polovicu XIX veka obeležio je prelazak na savremeniji način sadnje i obrade vinograda, kao i prerade grožđa, te primene sredstava protiv biljnih štetočina i elementarnih nepogoda. U to vreme, Vršačko vinogorje je bilo u posedu 2.255 vlasnika, prostiralo se na 9.875 hektara i bilo je najveće vinogorje u Ugarskoj, možda i u Evropi. Na izložbi grožđa i vina u Vršcu na Krstovdan 1875. zabeleženo je 257 sorti grožđa i 120 vrsta vina. Te godine proizvedeno je milion akova vina. Vrščani i Guduričani su u drugoj polovini XIX veka svoja vina izvozili čak u Francusku, gde su francuski vinari neka sortna vina kupažirali sa guduričkim vinom, kako bi poboljšali kvalitet svojih. Iste 1880. godine kada švajcarski trgovac vinom Štaube gradi vinski podrum „Helvecija“ kapaciteta milion litara vina filoksera napada i desetkuje vršačke

vinograde.

Era Vršačkih vinograda

Vinogradarski centar Banata - Guduricu, posle Drugog svetskog rata naseljavaju komunisti, koji sve vinograde stavlju pod istu „kapu“ osnivanjem Poljoprivrednog dobra „Sonja Marinković“ Vršac, koje 1957. spajanjem sa „Vinogradar-om“ iz Gudurice formira Poljoprivredni kombinat „Vršački vinograđi“. Jedanaest godina kasnije, završen je grandiozni vinski podrum „Vršačkih vinograda“ kapaciteta 20 miliona litara, najveći u SFRJ, koji gledano iz ptičje perspektive ima oblik slova Y - međunarodne oznake tadašnje zemlje. Sa urušavanjem bivše zemlje, urušavaju se i „VV“ i deo kooperanata se odlučuje da pošto nemaju više kome da predaju grožđe, započne sopstvenu proizvodnju vina. Neki su to shvatili ozbiljnije i počeli i saami da prave od toga biznis. Primer za to je gudurička Vinarija „Selecta“ koja funkcioniše 30 godina, a svoja vina izvozi na zahtevno rusko tržište.

Vinsko selo Gudurica i vinski grad Vršac

U Gudurici, selu na 15 km od Vršca, danas živi oko 1.000 stanovnika, a polovina je na neki način uključena u proizvodnju vina. Gudrica ima šest registrovanih vinarija (uz pomenuto „Selectu“ tu su i vinarije „Nedin“, „Rnjak“, „Conte Vallone“, „Bahus“ i „Mišić“) i dvocifreni broj onih koji su započeli proces registracije. Svi oni neguju oko 100 ha vinograda, pa Guduricu s pravom nazivaju vinskim selom.

Svoj uspešan vinski portfolio Gudurica duguje Guduričanima, ali pre svega Vršačkim planinama, sa najvišim vrhom u Vojvodini (641) u čijem podnožju se nalazi, sa terernima sa kojih se skida najkvalitetnije grožđe i proizvode vrhunska vina.

Od Vršca ka Gudurici ide se severnom stranom planine, dok se do Vršačke kule, simbola prvog vinskog grada u Srbiji - Vršca, sa južne strane. Iste one koja je podignuta u XV veku na mestu rimske, koja je služila za stražu i komunikaciju.

Vinograđi se prostiru na severnim i južnim padinama Vršačkih planina, ali samo do 250 - 300 metara nadmorske visine, zbog poduze liste retkih i ugroženih biljnih vrsta, iz vremena kada je ovde bilo Panonsko more, a Vršačke planine tek osrtva u tom moru, nad kojima je od 70-tih godina prošlog veka uspostavljena zaštita koja se povremeno pojačava.

Visovi Vršačkih planina prekriveni su listopadnim šumama, i šumsko-planinskim stazama izgrađenim pre 120 godina, šetala je i kraljica Marija Karađorđević tražeći lepotu i zdravlje u čistom planinskom vazduhu. Vrščani će je pamtitи по tome što јеinicirala podizanje prvog vršačkog „Dečjeg odmarališta na Vršačkom bregu“, koje se danas zove jednostavno „Crveni krst“. Idejno rešenje u obliku krsta, dao je čuveni arhitekta, rođeni Vrščanin Dragiša Brašovan, a svečano otvaranje upriličeno je 1936. godine.

Mnogo je ispričanih, još više neispirčanih priča o Gudurici, Vršačkim planinama, Vršcu. Posebno o grožđu i vinu koje je utkano u sve pore ovdašnjih stanovnika i nalazi se i u grbu grada, i na fasadama najlepših kuća, i u dušama ovih ljudi koji ne vole mnogo da se hvale, a imali bi čime.

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com

www.topsrbija.com